

ka oti he kahu hei huhi mo tera mo tera, ara te mahi—of service. He ngira-tutahanga a Pihopa Peneti raua ko Ta Apirana Ngata. Na te wa i tongi tenei tokorua, ina e mahi painga nei, mo te taha wairua tetahi, mo te taha tinana tetahi. Ki te minamina etahi kia eke ki te taumata o te tokorua nei, ina te arawhata “Ki te mea tetahi kia whakatipu tangata rahi i roto i a koutou, me whakatipu kai mahi ia ma koutou.” Matiu. 20, 26.

(2) “Whakairia ake o koutou whakapapa ki nga pakitara o o koutou whare puni.” He tokomaha te hunga e mea ana, ko te tikanga o tenei kupu a Ngata, e mea ana ia me kaati te ako i nga whakapapa. Pera ana i ta Paora kia Timioti I Tim. I, IV. Ko ta Paora kia Timoti ko te whakapau i te taima ki ia mahi, kaore nei he mutunga. He tautohetohe, he whawhai te tukunga iho. Pera ano ta Ngata. Ko te reo o te wa, kia taua ki te maori, e ki ana a Ngata, ko te mahi. Me mahi ka ora. Me mahi ka haere tahi i te taha o te pakeha i enei ra. Ki te mangere, ka takahia atu e te pakeha ki ro paruparu poharu atu ai. Ka maha nga rongonga o te *Reo* i a Ngata e whakahau ana “Kia mau ki to koutou maoritanga.” Ma nga whakapapa ra, me te whakaaro maori e mau ai te maoritanga. Engari e rangatira ma, kia pai ano te whakapapa. Kia aata hanga ki te tangata iti. Ma te tangata iti, ka mohiotia ai te tangata rahi. Ko te pa-tuwatawata nei tenei. Otira, ki ta te karaipiture, kotahi tonu tuhononga atu o te tangata rahi, o te tangata iti, ko te Atua anake. Ruka. 3. 38. No reira mo te mahi te tikanga o enei kupu, whakairia ake nga whakapapa. I te hui Tenehi i Whanganui i mea a Ngata, “Kanui toku titiro kia koe kia Whanganui, ka haere ana ki te mahi, whakawaha rawa nga whakapapa ki runga i nga tuara. Ki au kia Ngatiporou ka haere ki te mahi ka puru i nga whakapapa ki ro pouaka, raka rawa, kei paruparu.”

I Omaha ko te whakairi nei. “Kaore te rangatira e whakapaparia. Ko te ware anake e whakapuputa i tona whakapapa, kia piri ai ia ki te taha o te rangatira. Engari rangatira ma, hei te wa o te mahi, whakairia ake o koutou whakapapa-rangatira ki nga pakitara o o koutou whare puni, kia tata atu ai tenei i te ware nei ki o koutou taha, takataka tahi ai i runga i nga mahi.” Ara, whakarumatia nga whakapapa, me nga mahi. He wa mo tetahi, mo tetahi.

(3) “Kia matau ra ano a Ngati Kahungunu ki te whakaruma i ona whakaaro, i ona mahi, i ona tikanga, ka kitea ko ia tetahi o nga hapu kaha o te motu. Tena hoki e noho hei kai arataki i era atu.” Ahua hinatore pea tenei kupu. Tetahi kupu nui ki te aata wanangatia e te hinengaro mohio. Tena koa. Ki te *Reo* e toru nga whanga o tenei kupu:— (a) Whakaruma, etc. (b) Ka kaha, karongonui, etc. (c) Ka